

Výkonnost odvětví

- **Výkonnost odvětví podle tempa hrubé přidané hodnoty ve 2. čtvrtletí rostla jen polovičním tempem ve srovnání s 1. čtvrtletím**

Výkonnost odvětví, měřená sezónně očištěným objemem v nich vytvořené hrubé přidané hodnoty, ve 2. čtvrtletí významně ztratila na tempu – rostla meziročně reálně jen polovičním tempem (+1,7 %) ve srovnání s 1. čtvrtletím (+3,5 %) a celým rokem 2010 (+3,1 %). Významnou roli hrál opět jako v 1. čtvrtletí cenový vývoj, neboť nominálně stoupla hrubá přidaná hodnota v české ekonomice pouze o 1 % (v 1. čtvrtletí +1,9 %).

Ve zpracovatelském průmyslu vzrostl objem hrubé přidané hodnoty meziročně reálně o 9,7 %. Šlo však o znatelné snížení tempa oproti předchozím třem čtvrtletím, v nichž její objem stoupal meziročně v průměru o silných 14,4 %. Cenový deflátor významně snížil vykázaný meziroční přírůstek hrubé přidané hodnoty ve zpracovatelském průmyslu v běžných cenách (+6,1 % proti +6,5 % v 1. čtvrtletí). Na snížení tempa ukazoval už pokles zakázek v průběhu druhého čtvrtletí (graf č. 5).

Výraznější růst hrubé přidané hodnoty zaznamenalo i odvětví pohostinství a ubytování (+8,5 %) vlivem silné poptávky po ubytovacích službách, jak ukázal už v průběhu 2. čtvrtletí růst tržeb reálně meziročně o více než desetinu. Ostatní odvětví zaznamenala meziroční přírůstky hrubé přidané hodnoty podstatně skromnější. Její zvýšení ve zdravotnictví (+3,8 %) souviselo zřejmě s růstem platů zdravotníků. Avšak ve většině z celkového počtu šestnácti odvětví objem hrubé přidané hodnoty meziročně klesl či stagnoval (celkem v deseti). Nejhlubší propad postihlo zemědělství (-16,9 %) – jde o poslední čtvrtletí, kdy ještě působil efekt předchozí vysoké srovnávací základny, od 3. čtvrtletí 2010 už hrubá přidaná hodnota v zemědělství meziročně klesala. Znatelný pokles vykázaly i ostatní veřejné, sociální a osobní služby (-6,5 %). Po meziročním růstu v prvním čtvrtletí poklesl objem hrubé přidané hodnoty v peněžnictví a pojišťovnictví (-6,3 %) a v odvětví výroby a rozvodu elektřiny, plynu a vody (-5,8 %).

Odvětví s vykázanými růsty ve 2. čtvrtletí vytvořila za toto období 51,5 % celkového objemu hrubé přidané hodnoty v ekonomice. Zbytek připadl na odvětví, jejichž výkonnost ve druhém čtvrtletí meziročně poklesla.

- **Výkonnost průmyslu podle vývoje produkce reálně zůstává silná, i když pod dvojcifernými tempy z 1. čtvrtletí**

Na pokrizové vzepětí průmyslové produkce v roce 2010 s růstem reálně o 10,3 % a jeho zrychlení v 1. čtvrtletí 2011 (+12,3 %) navázalo ve 2. čtvrtletí mírné zvolnění tempa (+9 %). I tak se však, z pohledu tvorby hrubé přidané hodnoty, podílel průmysl prakticky výlučným způsobem na jejím přírůstku (graf č. 4), jemuž přidal 2 p.b. Sektor služeb jako celek naopak růst hrubé přidané hodnoty v české ekonomice ve 2. čtvrtletí snižoval.

Výrazný růst produkce uhelného průmyslu ve 2. čtvrtletí (+14,5 % meziročně) a na druhé straně pokles ostatní těžby o 7 % vedly k meziročnímu přírůstku produkce průmyslového odvětví těžby a dobývání o 10,1 %. Naopak v odvětví výroby a rozvodu elektřiny, plynu a vody meziroční pokles produkce přetrvával (-1,5 %), nebyl však tak velký jako v 1. čtvrtletí (-4,5 %). Produkce zpracovatelského průmyslu stoupla o 10 %, což bylo o 5,3 p.b. méně než v 1. čtvrtletí.

- **Tempo růstu produkce zpracovatelského průmyslu ovlivňuje stále silně výroba automobilů**

Výkonnostní diferenciaci zpracovatelů ve 2. čtvrtletí pokračovala: proti 1. čtvrtletí ztratila meziročně nejvíce na tempu výroba ostatních nekovových minerálních výrobků (-13,8 p.b.), kam patří např. sklářský průmysl a také výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků (-11,2 p.b.), mj. i v reakci na útlum velkých staveb. Zpomalení přišlo i u výroby plastů (-10,4 p.b.) a v chemickém průmyslu (-8,3 p.b.).

Meziroční dynamika výroby automobilů sice oproti extrémnímu přírůstku z 1. čtvrtletí (+27,8 %) mírně zvolnila, přesto však byla produkce aut ve 2. čtvrtletí o více než pětinu vyšší (+21,5 %). Automobilový průmysl tak nepřestal určovat rozhodujícím způsobem dynamiku produkce zpracovatelského průmyslu i průmyslu České republiky.

- **Průmyslové**

Tempo tržeb průmyslových firem (+8,8 %) bylo meziročně nepatrně nižší než dynamika

**zakázky rostly
značně pomaleji
oproti 1. čtvrtletí**

produkce, přičemž v 1. čtvrtletí tomu bylo naopak. Ještě pomaleji pak ve 2. čtvrtletí rostla hodnota nových zakázek v průmyslu (+6,5 %), zejména proti jejich dynamice v 1. čtvrtletí. Jistou dvojkolejnost průmyslu indikuje vývoj tržeb z přímého vývozu a tuzemských tržeb. Vlivem velmi silné zahraniční poptávky, především po automobilech, tržby z přímého vývozu v předchozích třech čtvrtletích velmi výrazně rostly až na +21,2 % v prvních třech měsících 2011. Ve 2. čtvrtletí se jejich tempo sice snížilo, ale zůstalo stále vysoké (+16,4 %). Oproti tomu tuzemské tržby průmyslových firem vykazovaly od poloviny loňského roku postupně slábnoucí tempo až na +2,1 % ve 2. čtvrtletí 2011. Tuzemská poptávka klesala.

• **České
stavebnictví
postrádá stavby
většího rozsahu;
narozdíl od
evropských zemí
se stavebním
útlumem byl v ČR
pokles ovlivněn
hlavně propadem
inženýrského
stavitelství**

Stavební produkce se snížila meziročně reálně o 4,8 % (v 1. čtvrtletí zaznamenala vzhledem k velmi nízké srovnávací základně růst o 7 %). Na poklesu se podílelo větší měrou inženýrské stavitelství, jehož meziroční propad o 8,8 % byl během posledních šesti čtvrtletí druhý nejhlubší. Produkce pozemního stavitelství zůstala pod úrovní 2. čtvrtletí 2010 o 2,7 %.

Počty stavebních povolení rostly (+6 % meziročně), byly však udělovány na stavby spíše menšího rozsahu (rekonstrukce). Na to lze soudit z výrazného poklesu celkové orientační hodnoty staveb (-17,5 %), z toho pro novou výstavbu o 20,5 %. K podobnému vývoji došlo u nových zakázek: jejich počet byl proti stejnému období 2010 o více než pětinu vyšší, ovšem s hodnotou nižší o 29,1 %. Ta činila úhrnem 41,2 mld. korun, v pozemním stavitelství 17,5 mld. korun. V průměru tak hodnota nově uzavřené stavební zakázky představovala 3 mil. korun, což bylo významně méně než ve stejném období 2010 (5,1 mld. korun).

Počet lidí zaměstnaných ve stavebnictví klesal již desáté čtvrtletí v řadě. Ve srovnání s poklesem v 1. čtvrtletí (-1,7 %) bylo meziroční snížení ve 2. čtvrtletí mírnější (-0,6 %), zřejmě vlivem sezónních nástupů.

• **Silný efekt
prodejů aut
ovlivňující v 1.
čtvrtletí tempo
maloobchodních
tržeb se ve 2.
čtvrtletí vyčerpá**

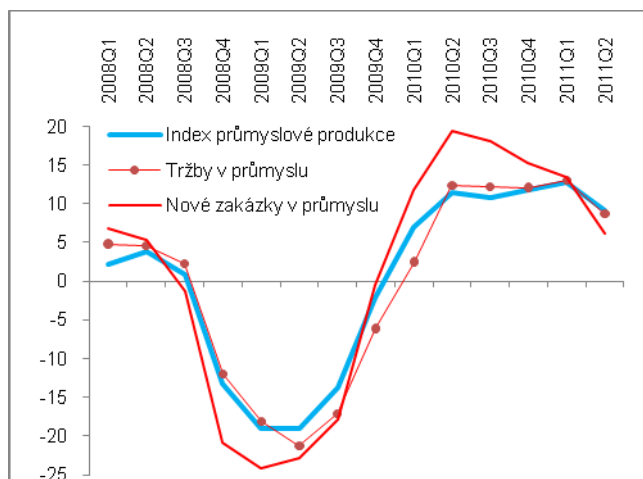
Přestože tržby v maloobchodě stouply v prvním pololetí meziročně reálně o 2,9 %, byl patrný velmi výrazný rozdíl v tempech obou čtvrtletí (+4,8 % v 1. čtvrtletí proti +1,2 % ve 2. čtvrtletí). Tempo tržeb za potraviny kleslo více (z +1,2 % na +0,2 %) než tempo tržeb za nepotravinářské zboží (z +4,4 % na +3 %).

Ve 2. čtvrtletí se také výrazně snížila dynamika prodeje, opravy a údržba motorových vozidel, a to na 1,8 % z 12 % v 1. čtvrtletí (takovýto extrémní přírůstek byl zaznamenán naposledy v průběhu roku 2007). Maloobchodní prodej aut a prodej pohonných hmot zahrnuje i nákupy podnikatelů, což nelze od nákupů obyvatelstva statisticky oddělit. Prodej pohonných hmot pokračoval v meziročních poklesech patrných od 1. čtvrtletí 2008. Ve 2. čtvrtletí 2011 byl nižší o 3,6 %. Bez tržeb za pohonné hmoty stouply celkové tržby v maloobchodě ve 2. čtvrtletí meziročně reálně o 1,8 %, za pololetí o 2,4 %.

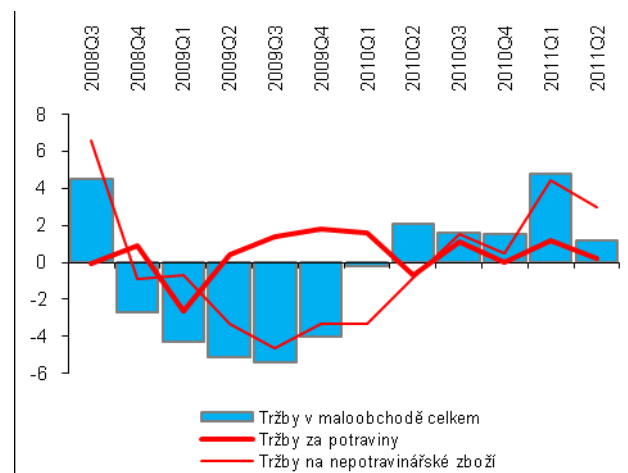
• **S výjimkou
dopravy ceny
služeb klesaly**

Služby se po růstu tržeb v 1. čtvrtletí (+1,1 % meziročně reálně, sezónně neočištěno) opět ocitly v poklesu (-0,7 %). Přírůstek se dařilo držet činností vázaným na výrobu (doprava a skladování +0,8 %). Ztráta dynamiky zde však byla citelná jak proti 1. čtvrtletí (+4 %), tak zejména proti období zahrnující 2. čtvrtletí 2010 až 1. čtvrtletí 2011 (+4,3 %). Vývoj zde korespondoval s vývojem v průmyslu. Kromě dopravy a skladování rostly tržby již pouze v administrativních a podpůrných službách (+4,7 %) a ve stravování, pohostinství a ubytování (+2,5 %). Tržby v samotném stravování a pohostinství však meziročně klesly (-1,1 %).

Graf č. 5 Průmyslová produkce (reálně), tržby (v b.c.) a hodnota nových zakázek (y/y v %)

Graf č. 6 Tržby v maloobchodě (reálně, y/y v %)

Pramen: ČSÚ